

מקום להידוק
דפי השאלון

11282

משרד החינוך

אגף בכיר בחינוך

מחברת בחינה

המנהל הפדגוגי

לנבחנים ולנבחנות שלום,

יש לקרוא את ההוראות בעמוד זה ולמלא אותן בדיוקנות. אי-מילוי ההוראות עלול לגרום לתקלות ואף להביא לפסילת הבחינה. הבחינה נועדה לבדוק הישגים אישיים, ולכן יש לעבוד עבודה עצמית בלבד. בזמן הבחינה אין להיעזר בזולת ואין לתת או לקבל חומר בכתב או בעל פה.

אין להכניס לחדר הבחינה חומר עזר – ספרים, מחברות, רשימות – חוץ מ"חומר עזר מותר בשימוש" המפורט בגוף השאלון או בהוראות מוקדמות של המשרד. כמו כן אין להכניס לחדר הבחינה טלפונים או מכשירים אלקטרוניים אחרים. שימוש בחומר עזר שאינו מותר יוביל לפסילת הבחינה.

לאחר סיום כתיבת הבחינה יש למסור את המחברת למשגיח ולעזוב בשקט את חדר הבחינה.

יש להקפיד על טוהר הבחינות!

הוראות לבחינה

- יש לוודא כי במדבקות הנבחן שקיבלתם מודפסים פרטיכם האישיים. אין להוסיף או לשנות שום פרט במדבקות, כדי למנוע עיכוב בזיהוי המחברת וברישום הציונים.
- אם לא קיבלתם מדבקה, יש למלא בכתב יד את הפרטים במקום המיועד למדבקות הנבחן.
- אסור לכתוב בשולי מחברת הבחינה (החלק המקווקו) משום שחלק זה לא ייסרק.
- לטייטה ישמשו אך ורק דפי מחברת הבחינה שיועדו לכך.
- אין לתלוש או להוסיף דפים. מחברת שתוגש לא שלמה תעורר חשד לאי-קיום טוהר הבחינות.
- אין לכתוב שם בתוך המחברת משום שהבחינה נבדקת בעילום שם.

בהצלחה!

מדבקות שאלון ملصقة نموذج امتحان שאלון 011282 עברית	מדבקות נבחן והתאמות ملصقة ممتحن وملاءمات <table><tr><td>שנה السنة</td><td>חודש الشهر</td></tr><tr><td>מועד מועד</td><td></td></tr><tr><td>סמל ביה"ס</td><td>מס' תעודת הזהות</td></tr><tr><td>رقم المدرسة</td><td>رقم الهوية</td></tr></table> יש להדביק כאן ↑ מדבקות נבחן (ללא שם) يجب هنا ↑ إلصاق ملصقة ممتحن (بدون اسم)	שנה السنة	חודש الشهر	מועד מועד		סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות	رقم المدرسة	رقم الهوية	מדבקות לנבחנים ملصقات للممتحنين
שנה السنة	חודש الشهر									
מועד מועד										
סמל ביה"ס	מס' תעודת הזהות									
رقم المدرسة	رقم الهوية									

יש לסמן במשבצת ☐ אם ניתנה מחברת נוספת
يجب الإشارة في المربع إذا أُعطي دفتر إضافي
* التعليمات باللغة العربية على ظهر الصفحة

وزارة التربية والتعليم

القسم الكبير لامتحانات

الإدارة التربوية

دفتر امتحان

تحية للممتحنين وللممتحنات،

يجب قراءة التعليمات في هذه الصفحة والعمل وفقاً لها بدقة. عدم تنفيذ التعليمات قد يؤدي إلى عواقب مختلفة وحتى إلى إلغاء الامتحان. أعد الامتحان لفحص التحصيلات الشخصية، لذلك يجب العمل بشكل ذاتي فقط. أثناء الامتحان، لا يُسمح طلب المساعدة من الغير، ولا يُسمح إعطاء أو الحصول على مواد مكتوبة أو شفوية.

لا يُسمح إدخال مواد مساعدة - كتب، دفاتر، قوائم - إلى غرفة الامتحان، ما عدا "مواد مساعدة يُسمح استعمالها" المفصلة في نموذج الامتحان أو في تعليمات مسبقة من وزارة التربية والتعليم. كما لا يُسمح إدخال هواتف خلوية أو أجهزة إلكترونية أخرى إلى غرفة الامتحان. استعمال مواد مساعدة لا يُسمح استعمالها سوف يؤدي إلى إلغاء الامتحان. بعد الانتهاء من كتابة الامتحان، يجب تسليم الدفتر للمراقب ومغادرة غرفة الامتحان بهدوء.

يجب التقيد بنزاهة الامتحانات!

تعليمات لامتحان

1. يجب التأكد بأن تفاصيلكم الشخصية مطبوعة على ملصقات الممتحن التي حصلتم عليها. لا يُسمح إضافة أو تغيير أية تفاصيل في الملصقات، وذلك لمنع عواقب في تشخيص الدفتر وفي تسجيل العلامات.
2. في حال عدم حصولكم على ملصقة، يجب ملء التفاصيل في المكان المعد لملصقة الممتحن، بخط يد.
3. لا يُسمح الكتابة في هوامش الدفتر (في المنطقة المخططة)، لأنه لن يتم مسح ضوئي لهذه المنطقة.
4. للمسودة تُستعمل أوراق دفتر الامتحان المعدة لذلك فقط.
5. يُمنع نزع أو إضافة أوراق. الدفتر الذي يُسلم ناقصاً يُثير الشك بعدم الالتزام بنزاهة الامتحانات.
6. لا يُسمح كتابة الاسم داخل الدفتر، لأن الامتحان يُفحص بدون ذكر اسم.

نتمنى لكم النجاح!

מדינת ישראל
משרד החינוך

סוג הבחינה: בגרות
מועד הבחינה: קיץ תשפ"ו, 2026
מספר השאלון: 11282
נספח: מאמרים

עברית: הבנה, הבעה ולשון

הוראות

- א. משך הבחינה: שעותיים.
- ב. מבנה השאלון ומפתח ההערכה: בשאלון זה שני פרקים.
פרק ראשון	–	הבנת הנקרא	–	60 נקודות
פרק שני	–	הבעה בכתב	–	40 נקודות
			–	100 נקודות
			סך הכול	
- ג. חומר עזר מותר בשימוש: אין.
- ד. הוראה מיוחדת: יש לקרוא את המאמרים שב**נספח** ולענות על השאלות ב**גוף שאלון זה**, לפי ההוראות.

שימו לב: בסוף הבחינה מצורפים דפי טיוטה. אין להוסיף דפים אחרים למחברת הבחינה.

השאלות בשאלון זה מנוסחות בלשון רבים, אף על פי כן על כל תלמידה וכל תלמיד להשיב עליהן באופן אישי.

בהצלחה!

/המשך מעבר לדף/

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

פרק ראשון – הבנת הנקרא (60 נקודות)

קראו את המאמרים 1–2 שבנספח המצורף, וענו על כל השאלות 1–14.

הקפידו על כתב ברור, על כתיב נכון, על כללי הדקדוק ועל פיסוק הגיוני.

1. מהי נקודת המחלוקת בין שני המאמרים 1 ו-2?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) יכולת ההשתכרות של בעלי תעודה ממוסד אקדמי
- (2) השפעתם של שינויים בטכנולוגיה על בחירת מקצוע
- (3) סוגי המקצועות הנדרשים בעידן הבינה המלאכותית
- (4) מידת החשיבות של תואר אקדמי בימינו

2. במאמר 1 כותבת המאמר מצטטת שלושה בעלי תפקידים בכירים – אמיר, תמר לידור וחן קמר – כדי לחזק את טענתה המרכזית.

א. נסחו את הטענה המרכזית של כותבת מאמר 1. (4 נקודות)

ב. כתבו נימוק אחד לטענה המרכזית שאמר כל בעל תפקיד. אין לכתוב את אותו הנימוק פעמיים. (6 נקודות)

אמיר: _____

תמר: _____

חן: _____

3. במאמר 1, בשורות 11–16, עולה סתירה בהתנהלותו של אמיר, המפתח הבכיר. הסבירו מהי הסתירה. (4 נקודות)

4. לשם מה כותבת מאמר 1 מזכירה את "סיפורי סינדרלה" (שורה 28)? (4 נקודות)

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

5. קראו את שורות 45–54 שבמאמר 1.

בפסקות אלה כתובה טענת נגד וכן הסתייגות ממנה.

א. העתיקו את טענת הנגד. (3 נקודות)

ב. העתיקו משפט שמבטא את ההסתייגות. (3 נקודות)

6. הביטוי "דרך ארוכה שהיא קצרה" מקורו בתלמוד והוא מתאר מצב שבו הדרך נראית

ארוכה או קשה אבל בסופו של דבר היא היעילה, הנכונה והמהירה יותר.

הסבירו את הביטוי על פי אחד הרעיונות הכתובים במאמר 1. (4 נקודות)

7. א. בפסקה הראשונה במאמר 2, כותב המאמר אבי שניר מציג שתי תפיסות מנוגדות

הרווחות בחברה.

ציינו את שתי התפיסות האלה. (4 נקודות)

תפיסה:

תפיסה:

ב. נסחו על פי מאמר 2 כולו את טענתו המרכזית של כותב המאמר. (4 נקודות)

8. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מודגש ביטוי.

"אמיר... נהנה מיציבות תעסוקתית" (שורה 1).

איזה מבין הצירופים שלפניכם אינו מבטא יציבות תעסוקתית?

הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

(1) ביטחון תעסוקתי

(2) תנודתיות תעסוקתית

(3) התמדה בעבודה

(4) עבודה קבועה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

9. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מודגש ביטוי.
 "ממרום גילו ומעמדו הוא סבור שהחלטתו ללמוד לתואר אקדמי הייתה ההחלטה הטובה ביותר" (שורות 3–4).

מהי משמעות הביטוי "ממרום גילו"?
 הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) מחוסר הרלוונטיות של אדם מבוגר
- (2) מלמידה מטעויות ומכישלונות
- (3) מעמידה במקום גבוה ורם
- (4) מנקודת מבטו של אדם בעל ניסיון חיים

10. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מודגשת מילה.
 "הכלים של האקדמיה רחבים יותר מהקניית ידע מקצועי גרידא" (שורה 41).
 מבין המילים שלפניכם הקיפו את המילה שאינה מבטאת את משמעות המילה "גרידא" במשפט זה. (3 נקודות)

- (1) בלבד
- (2) ותו לא
- (3) רב
- (4) רק

11. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מודגש צירוף.
 "הטיעונים נגד האקדמיה מקבלים בשנים האחרונות רוח גבית" (שורה 45).
 באיזה מן המשפטים שלפניכם המילה או המילים המסומנות בקו מבטאות את משמעות הצירוף "רוח גבית"?
 הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) הטיעונים נגד האקדמיה נתקלים בהתנגדות.
- (2) הטיעונים נגד האקדמיה זוכים לתמיכה רחבה.
- (3) הטיעונים נגד האקדמיה מתקבלים בשוויון נפש.
- (4) הטיעונים נגד האקדמיה זוכים לירידת ערך ניכרת.

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

12. לפניכם משפט ממאמר 1, ובו מודגש צירוף.

"מנהלים רבים טוענים שהיתרון... של האקדמיה הוא... בזיהוי של הכישורים שנדרשים בעולם העבודה, כמו... הסתגלות לשינויים תכופים" (שורות 52–54).
איזה מבין הצירופים שלפניכם מבטא את משמעות הצירוף "שינויים תכופים" במשפט זה?
הקיפו את התשובה הנכונה. (3 נקודות)

- (1) שינויים דחופים
- (2) שינויים רבים
- (3) שינויים תדירים
- (4) שינויים נדירים

13. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגשת מילה.

"סטודנט באוניברסיטה מחמיץ הזדמנות להשתלב בליבת המהפכה הטכנולוגית" (שורה 22).
מבין המשפטים שלפניכם הקיפו את המשפט שבו השימוש במילה "ליבה" אינו תקין.
(3 נקודות)

- (1) במהלך הסיור עצרנו בליבת ההר למנוחה קצרה.
- (2) ליבת הדיון הייתה שאלת האחריות של הצדדים.
- (3) הליבה של תפוח העץ אינה נאכלת.
- (4) היא הצליחה לגלות את ליבת הסיפור ולהביע את משמעותו העמוקה.

14. לפניכם משפט ממאמר 2, ובו מודגש צירוף.

"התפיסה של תואר ראשון כרף מינימום היא שגויה" (שורה 31).
מבין הצירופים שלפניכם הקיפו את הצירוף שיכול להחליף את הצירוף "רף מינימום" במשפט זה. (3 נקודות)

- (1) גובה מרבי
- (2) דרגה מרבית
- (3) בקשה מוגזמת
- (4) הדרישה הנמוכה ביותר

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

This image shows a single sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

/בהמשך דפי טיוטה/

בהצלחה!

זכות היוצרים שמורה למדינת ישראל
אין להעתיק או לפרסם אלא ברשות משרד החינוך

טיוטה

עברית: הבנה, הבעה ולשון, קיץ תשפ"ו, מס' 11282 + נספח

טיוטה

This image shows a blank sheet of white paper with horizontal ruling lines. The lines are evenly spaced and run across the width of the page. There are no margins, text, or other markings on the paper.

"איתך בכל מקום, גם בבגרות.
בהצלחה, מועצת התלמידים והנוער הארצית"

"معك في كل مكان، وفي البجروت أيضًا.
بالنجاح، مجلس الطلاب والشبيبة القطري"

**נספח: מאמרים
לשאלון עברית: הבנה, הבעה ולשון
11282, קיץ תשפ"ו**

לפניכם שני מאמרים. קראו אותם, וענו על השאלות בשאלון המחברת המצורף.

מאמר 1

להשקיע בתואר או בקורס?

מאת ירון בן גל הירשהורן

אמיר, מפתח בכיר בחברת היי־טק שמרוויח שכר גבוה מן הממוצע ונהנה מיציבות תעסוקתית, שולח מסר לצעירים לקראת פתיחת שנת הלימודים האקדמית: ותרנו על קיצורי הדרך, והשקיעו שלוש-ארבע שנים באקדמיה. ממרום גילו ומעמדו הוא סבור שהחלטתו ללמוד לתואר אקדמי הייתה ההחלטה הטובה ביותר בחייו המקצועיים.

5 "ההשכלה האקדמית היא אפיק ההשקעה בעל התשואה הגבוהה ביותר", הוא אומר. "במשך חיינו אנחנו עובדים שעות רבות, חצי מהחיים הבוגרים שלנו. השקעה בתואר אקדמי, בעיקר בתחומים טכנולוגיים, תשדרג את השכר שלנו באופן ניכר לכל אורך החיים. בעבור השעות שאנחנו עובדים נקבל יותר כסף, וגם היציבות התעסוקתית שלנו תגדל. אנשים מחפשים כל הזמן פתרונות קסם שיביאו להשתכרות גבוהה, אך אינם מבינים את פוטנציאל ההשפעה האדיר שיש לתואר אקדמי על ההכנסה שלהם". 10

באופן מפתיע, בשעות הפנאי שלו אמיר מלמד במכונים המציעים קורסי תכנות של כמה חודשים. שם הוא פוגש צעירים ששואפים לוותר על ההשכלה האקדמית. "אני אמור לייצג את האינטרסים שלהם ולהגיד שלא חובה לקבל תואר, אבל אני אומר להם שמי שיכול, כדאי שילמד לתואר ראשון. כאשר הם מסיימים את הקורסים, הם מאוכזבים משום שלרוב הם לא מצליחים להשתלב בענף. המעטים שבהם שמצליחים מרוויחים משכורות נמוכות, אז מה עשינו בזה? אבל בעצם זה ברור – לא יכול להיות שמשו קל כל כך יניב תוצאות של ממש". 15

כמובן, אמיר מודע לכל הטענות העיקריות נגד האקדמיה – תנאי הקבלה לא תמיד הולמים את יכולותיו של המועמד, המרצים מיושנים, והחומר לא תמיד מתעדכן בקצב של דרישות הענפים השונים במשק, ועל כן היא אינה מכינה את המועמדים לשוק העבודה העתידי באופן מיטבי. למרות כל זאת הוא טוען כי רכישת תואר אקדמי היא הדרך הטובה ביותר לנבא הצלחה של מועמד בעבודתו. "סטודנטים מסתכלים על שפות התכנות הישנות שמלמדים בתואר, ומגיעים למסקנה שהחומר מיושן ולא רלוונטי לתעשייה. אבל זה לא נכון, הרעיון הוא לא רכישת ידע, אלא רכישת מיומנויות לרכישת ידע – ואת זה אי אפשר ללמוד באמצעות יוטיוב או בקורס של ארבעה חודשים". 20

25 הגאות שהייתה בהיי־טק בשנים האחרונות הובילה לעלייתם של הקורסים המקצועיים – אבל לא רק שלהם. היוטיוב מלא במדריכי תכנות, ורבים מאמינים באמת ובתמים שאפשר להשתלב בשוק העבודה במשרות איכותיות ללא תואר אקדמי.

התפיסה הזאת ניזונה גם מ"סיפורי סינדרלה" שכולנו מכירים, כמו למשל על נער שסבל מדיסלקציה, פתח מרכול ונעשה לאחד האנשים העשירים בישראל. סיפור כזה גורם לכולנו לדמיין שאם רק נתאמץ ונהיה במקום הנכון ובזמן הנכון, נוכל להצליח להשתלב בתפקידים טובים בלי ללמוד למבחנים עד השעות הקטנות של הלילה ובלי לעמול על כתיבת עבודות. 30

* מעובד על פי בן גל הירשהורן, י' (אוקטובר, 2023) להשקיע בתואר או בקורס? "הישראלי מחפש את הדרך הקלה – וזו טעות". דה מרקר. אוחר מ־themarker.com.

אולם סיפורי ההצלחה האלה חריגים, ועם סטטיסטיקה קשה להתווכח. לפי נתוני משרד האוצר משנת 2022, הכנסתם השנתית של בוגרי תואר אקדמי של האוניברסיטה הייתה גבוהה פי 1.5 מהכנסתם של בוגרי בתי ספר שיש להם תעודת בגרות בלבד.

35 "מרבית הגיוסים שלנו הם של אנשים בעלי תואר ראשון. אחדים בלבד מתקבלים בלי תואר", מודה תמר לידור, סמנכ"לית באחת מחברות הכספים הגדולות בישראל. "התפיסה שלנו בחברה היא שתואר ראשון עדיין רלוונטי וחשוב מאוד. זה יכול להישמע שמרני, אבל אנחנו יכולים ללמוד הרבה על אדם שמגיע עם תואר ראשון, בראש ובראשונה על רצינותו. אדם שהחליט להקדיש זמן ללימודים אקדמיים הוא אדם עם יכולת דחיית סיפוקים, בעל כוח רצון, התמדה ונחישות". 40

גם לידור טוענת שהכלים של האקדמיה רחבים יותר מהקניית ידע מקצועי גרידא. "אני רואה את ההבדלים בין בוגרי תואר למועמדים אחרים. בזכות התואר הם מגיעים בשלים ומוכנים לעולם העבודה. יש להם ניסיון בהתמודדות עם לחץ, עומס, כישלונות ובעמידה בתאריכי יעד. יש הבדל גדול ביניהם לבין אלה שמחפשים קיצור תהליכים".

45 אולם הטענות נגד האקדמיה מקבלים בשנים האחרונות רוח גבית, ככל ששוק העבודה דורש יותר כישורים ופחות ידע. בשנים האחרונות רווחת ההנחה שגיוס אנשים לפי הכישורים, ולא דווקא לפי ההשכלה, הוא המנבא הטוב ביותר להצלחה שלהם בעבודה. הנחה זו מסתמכת על הטענה שאם יש לאנשים הכישורים הנכונים – הם ידעו להשיג את הידע שהם צריכים לביצוע התפקיד באופן עצמאי. מתקבלים עוד ועוד דיווחים על חברות שמצמצמות את הדרישה לתואר אקדמי גם במשרות שדורשות מיומנויות גבוהות. 50

אבל כישורים, על אף חשיבותם, הם דבר חמקמק, וקשה למעסיקים למדוד אותם, בייחוד בשלב הגיוס לחברה. לכן מנהלים רבים טוענים שהיתרון הגדול ביותר של האקדמיה הוא דווקא בזיהוי של הכישורים שנדרשים בעולם העבודה, כמו יכולת למידה לאורך זמן, חוסן נפשי והסתגלות לשינויים תכופים.

55 חן קמר, מנכ"ל של חברה בין-לאומית, מגדיר את עצמו מנהל שנוטה לגייס בוגרי תואר. ההעדפה הזאת גובשה אצלו כאשר גייס לחברה מועמדים מהאוניברסיטאות הבכירות ביותר בארצות הברית. "בארצות הברית יש יותר חשיבות ללימודים אקדמיים. למרות מה שאומרים, האוניברסיטאות נותנות כלים רלוונטיים לשוק. נכון שקצב המשק והטכנולוגיה מהיר יותר מהאקדמיה, ועד שהיא מדביקה את הקצב, הטכנולוגיה מתקדמת הלאה. אולם יש בסיס רחב שהאוניברסיטה מקנה, שאי אפשר להקנות בקורס או בניסיון תעסוקתי בלבד". 60

לדבריו, בשנות הלימודים יש הזדמנויות רבות שיכולות ללמד על האופי של המועמד, והתואר הוא חיוני בעיקר בשלב הגיוס לחברה. "האקדמיה היא כלי לסינון. יש פעמים שאנחנו בודקים שהדיווחים של המועמדים נכונים, ואפילו בודקים ציונים. המגייסים עדיין רוצים את הסטודנטים הטובים ביותר".

המרדף אחרי התואר: כשהשוק משתנה מהר יותר מקצב שינוי הסילבוס⁽¹⁾

מאת אבי שניר

כיום ליותר ממחצית מן הישראלים בגיל העבודה יש תואר אקדמי. שיעור זה הוא מהגבוהים במדינות ה-OECD⁽²⁾. לפי נתוני הארגון, ישראל נמצאת בעקביות מעל הממוצע בשיעור בעלי השכלה גבוהה מבין המדינות המפותחות. במשך שנים נתפס התואר הראשון כמדד מרכזי להערכת איכות המועמד וככרטיס כניסה כמעט הכרחי לשוק העבודה. אולם בשנים האחרונות, בייחוד בשל האצת מהפכת הבינה המלאכותית (AI), נשמעים קולות המערערים על הרלוונטיות של התואר כתנאי להשתלבות בשוק התעסוקה.

נתונים של מרכז טאוב לחקר המדיניות החברתית מלמדים כי חלק ניכר מבעלי התואר בישראל מועסקים בעבודות שאינן דורשות השכלה אקדמית. תופעה זו מכונה "עודף השכלה". אין משמעות הדבר שהתואר איבד את ערכו, אלא שפעמים רבות אין תגמול ראוי לבעלי השכלה פורמלית. יש תחומים כמו רפואה, הנדסה ומקצועות עם רישוי, שבהם תואר עדיין נדרש ומשתלם, אך בתחומים אחרים התואר הוא בעיקר כלי לשיפור סיכויי תעסוקה. לכן יותר ויותר צעירים מפקפקים בכדאיות של מסלול אקדמי ארוך.

אומנם האקדמיה בימינו לא איבדה את הערך שלה, אולם היא איבדה את הקצב. הסילבוס משתנה באיטיות, ולעומת זאת השוק מתקדם במהירות של עדכון גרסה. מהפכת ה-AI אינה ממתינה לוועדות מקצועיות לשינוי הסילבוס. היא הופכת מקצועות למשימות אוטומטיות ומגדירה מחדש אילו כישורים נדרשים ומי נחשב מועמד מתאים. השאלה המרכזית כבר אינה אם יש לכם תואר, אלא אם אתם בעלי יכולת להשתנות, מה אתם יודעים לעשות עכשיו, עד כמה אתם מסוגלים ללמוד לבד, ואם אתם יכולים להשתפר במהירות.

המוסדות להשכלה גבוהה טענו לאורך השנים שהתואר מקנה יכולות בסיסיות כמו חשיבה ביקורתית ויכולת למידה. ייתכן שזה נכון, אך נשאלת השאלה אם נדרש לשם כך ניתוק של שלוש עד ארבע שנים משוק העבודה. לדעתי, ניתוק שכזה בתקופה של שינוי מואץ הוא מהלך מסוכן. סטודנט באוניברסיטה מחמיץ הזדמנות להשתלב בליבת המהפכה הטכנולוגית ואינו מנצל הזדמנויות יום-יומיות. אם יכולתם של המוסדות האקדמיים להשתנות מוגבלת, ייתכן שתפקידם המרכזי צריך להישאר בהעמקת ידע ולא בהכשרה תעסוקתית.

אם תחליטו לבחור בנתיב האקדמי, מוטב שלפני היציאה לדרך תשאלו את עצמכם שתי שאלות. ראשית, האם התואר הזה יקנה לכם יכולות שלא תוכלו לרכוש בהכשרה עצמית? בימינו הידע הגולמי זמין במרשתת, אולם עומק תאורטי וחשיבה מורכבת הם שעשויים להצדיק השקעה של שלוש שנים במסלול אקדמי. שנית, מה תוכלו להראות למעסיקים בסוף התואר? שוק העבודה מגייס היום לפי הוכחות ולא לפי כותרות. לכן ודאו שתוכנית הלימודים כוללת את מה שהשוק דורש בתחום ושאפשר לצבור ניסיון מעשי במהלך הלימודים.

* מעובד על פי שניר, א' (פברואר, 2026). המרדף אחרי התואר: כשהשוק משתנה מהר יותר מקצב הסילבוס.

וואלה. אוצר מ' career.walla.co.il.

(1) סילבוס – מסמך אקדמי רשמי המתאר את תוכנית הלימודים של קורס.

(2) OECD – ארגון בין-לאומי של המדינות המפותחות.

העולם מתחיל להבין שהתפיסה של תואר ראשון כרף מינימום היא שגויה. שוק העבודה ישתכלל וימייץ מועמדים לא רק על בסיס מוסד הלימודים או על בסיס התואר, אלא על בסיס מיומנויות המתאימות לדרישות השוק. "השורה התחתונה" ברורה: המוסדות האקדמיים בישראל פורצי גבולות, אבל אם הם לא ישתנו בכל הקשור להכשרה לתעסוקה, הם ייהפכו ללא רלוונטיים עבור חלק הולך וגדל מן הציבור.

35